

PČELARSKA BIBLIOTEKA
NOVI SAD
BRODOVAN-AGA MAŠINSKI

У Земуну, Јануар и Фебруар 1933.

Под високом заштитом
Њег. Краљ. Вис. Наследника Престола Петра.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број 1 и 2	Излази једанпут месечно Уредник: КОСТА СЕПЕРОВАЦ вероучитељ грађанске школе.	Година XXX.
---------------	---	----------------

ПОЗИВ

„Српски Пчелар“ ступа у XXX-ту годину свога излажења, а за то време учинио је много добра нашим пчеларима поучавајући их рационалном пчеларству. Кад је отац рационалног пчеларства код Срба проф. Ј. Живановић год. 1896 почео издавати „Српског Пчелара“ тада наш пчелар на селу није ни знао за кошнице са покретним саћем. Кад је видео прве кошнице са покретним саћем, он је говорио да пчела не може у сандуку живети. Истрајним радом, „Српски Пчелар“ је многога сељака, занатлију, трговца па и интелектуалца поучио рационалном пчеларењу. Плод његовог рада види се, јер је рационално пчеларство продрло и у најшире слојеве нашега народа. „Српски Пчелар“ програм свога рада тачно и савесно испуњава, а да би још бољи успех показао моли своје вредне сураднике, да га и ове године својим радовима помогну.

Излажење листа спојено је, са већим издатцима. „Српски Пчелар“ издржава се само од преплате, с тога умољавају се наши чланови, да своју преплату уредно шаљу, а

уједно моле се, да међу пчеларима нађу још нових преплатника на лист. А чланови, који су заостали са чланарином умољавају се да своју дужну чланарину што пре измире.

Српска Пчеларска Задруга
у Руми.

ПЧЕЛАРСКИ КАЛЕНДАР

Јануар.

Снег и хладноћа развојили су пчелара од пчела. Али су пчеларове мисли остале код пчела.

Сада су најпогодније прилике за читање корисних пчеларских књига и новина; за прелиставање својих забележака о прошлогодишњем пчеларењу. Истрајан рад на пчелињаку, праћен непрестаним проучавањем и размишљањем, ствара напредног пчелара. Тако радећи мора се постићи морална и материјална награда.

На уређеном пчелињаку нема сада нарочитих послова. У пчелареву старању да се пчеле у свом мировању не узнемирују треба да га помажу сви његови укућани. Домаће животиње не треба пуштати у близину пчелињака. Сенице плашењем терати из пчелињака; мишеве хватати постављеним мишоловкама на пчелињаку, а решеткама на лету спречавати им улаз у кошницу. У колико се по мразу мора пролазити у близини кошница чинити то најпажљивије.

Зимски пчелињак треба поставити на склоњеном месту, где пчеле неће бити узнемирене лупом и живошћу блиске улице, фабрикама и оним радионицама у којима се чује лупа, пуштањем стоке, ветровима итд.

Ако је пре петнаестину и више дана престало излетање пчела сада је погодно доба да се кошнице пажљиво преместе на стално место. Ако није велика хладноћа, с времена на време (једанпут-два недељно) треба опрезно обићи све кошнице у пчелињаку. Треба осматрити сва лета на кошницама, да миш није продро у коју кошницу. Ако се при овом осматрању примети, по издробљеном саћу на лету, да је у кошницу продро миш треба ту кошницу однети у топлу одају, миша убити, а пчелиње друштво пажљиво пренети у другу чисту и исправну кошницу. За тим по смирају пчела пренети кошницу на своје место на пчелињаку.

Није потребно ослушкивати на лету кошнице јесу ли живе пчеле све док хладноћа не попусти толико, да пчеле почну излетати из појединих кошница. Тек кад се при изле-

тању пчела на чишћење приметн, да пчеле не излећу из неке кошнице треба такву кошницу ослушкивати на лету, да би се сазнало јесу ли живе пчеле.

Ако је топао сунчани дан измамио пчеле на јачи излет треба уклањањем чешља на лету кошнице омогућити пчелама да брже очисте патос у кошници и лакше излећу и улећу. По престанку излета поново треба наместити чешље на лета кошница. Ако пчеле не излећу не треба их насилно изазивати лугањем по кошници, чепркањем и дувањем на лету.

Пчелињем друштву потребан је увек заклон: лети да му не досађују врели сунчани зраци, град и киша; зими да га штити од снега, кише, промаје и хладноће. Природа је пчелама омогућила, да у својој заједници произведу потребну топлоту, и да могу у целој кошници, и дрвеној дупљи у шуми, издржати дугу и јаку зиму, **ако је ова прошарана потребним топлим данима за излет пчела на чишћење**. Међутим поједине пчеле, као јединке издвојене из пчелињег организма, умиру од хладноће чим се, услед узнемиравања, издвоје из свог зимског клупчета. И мала пчелиња друштва, слабице, изумиру на јакој зими јер не могу да створе потребну топлоту.

Пчелиње друштво зимује збијено у облику клупчета. Спољну страну тог клупчета образују најстарије пчеле. Величину зимског клупчета одређује спољна топлота. Ако хладноћа расте клупче се скупља; ако топлата расте клупче се растеже да би се пчеле приближиле меду, који их заокружује. А кад топлота достигне у хладу преко 10°C пчеле се почињу растурати из клупчета, а скупљају се поново у клупче чим почне опадати топлота.

Нормално пчелиње друштво и у најјачој зими одржава у свом клупчету топлоту од $26-28^{\circ}\text{C}$. Слаба пчелиња друштва не могу да створе и одржавају ову топлоту па зато изумиру. Пчеле загревају само своје клупче, док у осталом делу кошнице влада хладноћа, тако, да се на њеним унутрашњим странама каткад ухвати слој леда од влаге у кошници. У свом зимском клупчету пчеле су раздвојене сањем, У средини клупчета је матица а око ње најмлађе пчеле.

Пчелиње друштво одржаће се преко зиме у животу, и **биће од користи пчелару**, ако има: плодну матицу око 15 000 пчела и довољно течног (неушећереног) меда у непосредној близини пчелињег клупчета. О овом се пчелар морао поставити при припреми, при узимљењу.

Ако у овом месецу дуже потраје топло време матице ће почети да носе јаја; томе се радују пчелари само у топлим приморским пределима. То се још дешава при омањој топлоти са кошницама изложеним сталној сунчевој пригревици и код много утопљених кошница. Оваква пчелиња дру-

штва обично ослабе, а нарочито ако изненада стегне мраз који збије у клупче и растурене пчеле за грејање легла у саћу.

Пчеле добро презимљују на јакој и дугој зими ако је каткад (1—2 месечно) прекидана топлим данима. У тим данима пчеле излетају на чишћење. Овим се спречава обољење од срдобоље, које иначе јако ослаби пчелиње друштво. То је обољење нанело велике штете на пчелињацима у пролеће 1932. године.

У новембру и децембру 1932. било је више погодних дана за излетање пчела. Било је чак и дана кад су пчеле доносиле рђу рујеве боје из цвећа по парковима, које се још помало одупирало новембарским и децембарским slabим мразевима.

Да ли да се радујемо излетању пчела у јануару? — На то питање добићемо разне одговоре. Ја се радујем ако би ових излета било по 1 у 15 дана, и ако би они пали у дане без снега са топлом — сухом земљом. Али се не радујем ако пчеле излећу кад земљу покрива снег, или кад је она хладна и мокра од снега који се топи. Не буни ме што чешће повољни излети пчела преко зиме изазивају већи утрощак меда, јер остављам у кошници више меда него што се обично препоручује. Не препоручујем да се кошнице преко зиме уносе у ниске и влажне подруме, јер је пречи пчелама чист ваздух од загушљиве и влажне подрумске топлоте. Пчеле код нас успешно презимљују над земљом. Настрешница и павиљон штите кошнице од влаге и ветра.

Не треба пчеле силом гонити да зими излећу из кошница. Деси ли се, пак, да после покривене земље снегом наступи нагло опадање хладноће и бојазан да пчеле излећу на чишћење само у том случају треба снег очистити испред кошница 2—3 метра, па земљу покрити сухом плевом, струготином, сухим лишћем, старим даскама или асурама. Да би пчелар тачно пратио опадање и пораст дневне топлоте треба да намести на погодном месту, у хладу, топломер, са скалом која показује до 30°C испод нуле. Иначе није за препоруку, да се снег брише, са лета и ако кошница, пре него што се почне јужити. Не треба брисати снег у пчелињаку по мразу, па ни с лета, јер се тиме узнемирују пчеле. Кад снег почне јужити треба га одмах избрисати са свију лета на кошницама да се преко ноћи не би следио и загушио лето.

Ако се при пролазу кроз пчелињак по мразу чује јако брујање пчела само из неке кошнице, док се то не чује из већине кошница, треба прибележити у свој потсетник и првог топлијег дана, кад топлота омогући, отворити ту кошницу и помоћи јој. Запамтити, да се то брујање на хладноћи преко 15°C испод нуле чује из свију кошница, зато тада не прилази кошницама. Из појединих кошница брујање се чује кад

је лето запушено мртвим пчелама и мрвама од воска. Ако се то примети на лету, треба га одмах очистити пажљиво са дрвеном кукицом. Ако лето није запушено осмотрити, да да ли се на патосу те кошнице не налазе беле мрвице од ушећереног меда, јер ушећерени мед у кошници може бити узрок овом брујању. Таквом друштву треба што пре помоћи а најдаље првог топлог дана додавањем са обе стране до самог лежишта пчелиње кугле резервне оквира са саћем пуним течног меда, које је претходно загрејано потапањем у врућу воду. Ако се то брујање буде чуло и после додавања течног меда у саћу сумњиво је да је друштво у тој кошници постало безматак. Уношење кошнице у топлу одају да би се додао мед гладном друштву врло је тегобан посао. У највише прилика пчелар долази до уверења, да је зимско прихрањивање пчела посао од сумњиве вредности. С тога на уредним пчелињацима при узимљавању пчела, и ранијим припремама за ово, пчелар је благовремено обезбедио сва пчелиња друштво, како довољном количином доброг меда и рће, тако и свима другим што је потребно да се обезбеди трајни зимски мир на пчелињаку.

Фебруар

Потраје ли и даље блага зима очекиваћемо да се овог пролећа много раније развију пчелиња друштва, но прошле године, али зато ће се повећати и утрошак меда за исхрану легла. Последњих два дана у децембру и првих дана у јануару повољно време омогућило је излет пчела на чишћење, и у неколико преношење меда из удаљенијих оквира у непосредну близину зимског клупчета пчела. Не буде ли касније дуготрајних мразева неће нам задавати бригу ширење легла у јачим пчелињим друштвима, која су узимљена са доста меда. Ако после више топлих дана наступе дуготрајни мразеви бојазан је, да ће озепсти легла у кошницама од танких дасака и у опште код оних пчелињих друштава, која нису узимљена ваљано. Да до тога не дође треба при јесењем узимљавању пчела настојати да кошнице не пропуштају влагу и промаху, и да се у опште не узимљују слабице.

У фебруару се обично очекује измак зиме (можда и узалудно). И као што човек зими највише осећа студ кад се сунце рађа, пчеле — деца сунца, највише страдају од хладноће при измаку зиме — у фебруару и марту. У колико тада дуже траје хладоћа више се и појављује обољење пчела од срдобоље.

Пчеле обољевају од срдобоље ако им дуготрајна хладноћа спречава да излећу на чишћење. Но узроци појаве срдобоље могу бити и други као: узимљење на рђаву меду који се кристалише (ушећери); касно прихрањивање пчела

у јесен па пчеле мед не затворе; узнемиравање пчела преко зиме (сенице, мишеви, непажљиви пчелари); влага и хладноћа у кошници (танка и напукла кошница); итд.

Оболела друштва од срдоболе треба прихранити топлим и разблаженим медом у времену када спољна температура омогући излетање пчела у маси на чишћење. Јаче оболела друштва после прихрањивања треба преселити у другу чисту кошницу, а испражњену кошницу изнутра опрати цеђом и дезинфиковати. Слабија друштва после прихрањивања треба спојити са најближим суседним; или са јаким безматком.

Буде ли више топлих дана за излетање, неће бити ни појаве срдоболе.

Блага прошла јесен омогућила је јаким пчелињим друштвима да нанесу доста рђе, која је сада потребна пчелама за стварање млеча. Напредни пчелари постарали су се при јесењим узимљавању пчела, да у свима кошницама, са обе стране пчелиње кугле, буде по један оквир са доста рђе. Из пчеларске забелешке о узимљавању пчела треба да се види, са колико су меда и рђе узимљена поједина пчелиња друштва.

Посматрајући пчеле у првим топлим фебруарским данима како доносе рђу са првог цвећа (мразове сестрице, висибаве, кукурека, јагорчевине, љубичице, леске и дрена) повећавамо и своју наду, да ће се овог пролећа рано развити пчелиња друштва, а с тиме и пчеларево очекивање, да ће ова година дати више нектара пчелама од прошле са дуготрајном хладноћом у пролеће.

Само развијање пчелињег легла у овом месецу изазива потребу утрошка воде. Да би пчеле могле приређивати мед у млеч потребна је вода. Зато се сада, почетком фебруара, морају поставити појила на пчелињаку и у ова сипати млаку воду у данима, кад почињу пчеле излетати из кошница. Сада треба учинити, јер ће пчеле касније ићи по воду на она места, где ову најближе пронађу при својим првим излетима у овом месецу. И ови су излети пчела потребни, да се неби појавила и невоља да трпе жеђ. Ако пчеле трпе жеђ на топлим данима, кад пчеле излећу, треба у подне брзо отворити оне кошнице у којима је по брујању примећено да влада жеђ, и по том додати по један празан оквир са саћем, који при самом додавању треба замочити у топлу и посољену воду. Тај оквир треба додати с краја у плодиште, па кошницу одмах потпуно затворити. Још је боље замочити поменути оквир у јако разблажени мед у топлим стању, коме је додано мало соли.

Много је лакше вршити напајање пчела из тирингенских балона — ако на заклопцу кошнице има округла рупица за увлачење грлића овог балона. Напуњена бочица (балон тириншки) са топлим водом, медом заслађена и сољу мало посољена, повеже се ретким платном и стави грлићем кроз

рупу на заклопцу над самим леглом. Да би се течност што дуже задржала у млаком стању, бочица се увије топлим крпама. Одозго и са стране бочице могу се ставити добро загрејана и по том у крпе увијена парчад од цигље.

Индивидуално (појединачно) напајање пчелињих друштава у зиму велика је тегоба у пчелареву послу. Потребно је у овом послу бити много обазрив и предострожан („имати среће“ у избору топлих дана за ово — како се по народски каже), па да се у истини учини помоћ пчелама индивидуалним напајањем. Зато се пчелари и радују чешћим топлим и сухим данима у фебруару, да би пчеле излетале на чишћење, доносиле воду у кошницу и преносиле мед из удаљенијих оквира у непосредну близину свога зимског клупчета. Другог дана излетања пчела треба почистити патосе у кошницама са покретним патосом. При овом раду треба пажљиво прегледати све мртве пчеле да би се знало, дали се међу њима налази матица, и ако би се и она нашла мртва, да се прибележи, да је то друштво безматак, коме треба што пре помоћи додавањем матице.

Ако су мртве пчеле надуване и смрде, или су лето, патос и дуварови кошнице испрљани затворено-црвеним мрљама, значи да пчеле у таквим кошницама болују од срдобоље.

По распореду и количини труња поређаног у редове на патосу кошнице, пчелар чита први извештај о стању и јачини пчелињег друштва. Тако: пчелињ црв казује, да је плодна матица; трутовски црв каже, да је матица трутовљача; беле шећерне мрвице кажу, да се мед кристалисао; у редовима восково труње од утрошеног меда из затворених ћелица каже приближно колико је утрошено меда.

Чишћење патоса код потпуно изједначених и прецизно израђених кошница на пчелињаку лако је, ако су кошнице конструисане са покретним патосом. У том случају потребно је имати један патос више (у резерви). Кад пчеларев помоћник подигне кошницу у вис, пчелар помакне њен патос са постоља, а на његово место намести донети резервни патос. Тада помоћник спушта кошницу на овај резервни патос. По извршеном прегледу измакнутог патоса, шта има на њему, пчелар га очисти, па њега подмеће под следећу кошницу, на место њеног патоса, са којим ради као што је урадио са патосом прве кошнице, и тако редом и код осталих кошница. Напомињемо, да патоси као саставни делови кошнице треба да носе број кошнице којој припадају.*)

*) Кад се у марту буде вршио главни пролетњи преглед кошница треба обновити чишћење патоса. Да би овом приликом кошнице добиле своје нумерисане патосе треба замену патоса почети обратним редом, тј. почев са оном кошницом последњом, код које је замењен патос у фебруару.

Ако се патоси чисте у кошницама, које су тако конструисане да се они извлаче као фијоке из столова (овако су конструисане све Дадан Блатове и Дадан Квинбијеве кошнице у Бугарској) још је лакше чишћење патоса будући за овај рад није потребан помоћник.

У кошницама са непомичним патосом које имају по зади или са стране отвор за чишћење патоса, ово се чишћење олакшава јесењим увлачењем круте картонске хартије на патос кошнице — ако је ова премазана ланеним уљем.

Својом обазривошћу обратити пажњу да се у самом почетку спречи евентуална појава туђица на пчелињаку.

У зимским месецима рад напредног пчелара огледа се у његовом дому — у његовој радионици или одаји у којој обавља припремне послове. Њега не може касно пролеће, па ни рано, да изненади неприпремљеног. Зато он сада оправља и бојадише испражњене кошнице; чисти и уређује сав пчеларски прибор; прегледа своје забелешке из прошлогодишњег рада на пчелињаку; критички размишља о својим успесима и неуспесима извлачећи поуке из овог. Припрема и утврђује план свог рада у овој години; распоређује и извршује припремне послове по овом.

Сада се треба учити читањем и размишљањем о прочитаном. Јер кад настану велики пролетњи и летњи послови на пчелињаку знање мора бити у пчеларевој глави а не у његовој књизи.

Треба још сада помоћи Српску пчеларску задругу у Руми шиљањем своје преплате за ову годину.

Треба листу наћи нове претплатнике. Треба осећати да ће се повећавањем претплатника не само помоћи да се у наступилој кризи одржи но и повећа обимом но и обогати садржином наш драги „Српски пчелар“, кога нам је у аманет оставио отац нашег пчеларства професор Јован Живановић. Нека у почетку године буде то наша искрена жеља за позитиван рад у напредовању пчеларства у нашој домовини.

Др. С. Грозданић, Срем. Карловци.

Пчеларство у Ср. Карловцима и околини.

(Наставак.)

II. ПОЛОЖАЈ ЗЕМЉИШТА И КЛИМАТСКЕ ПРИЛИКЕ.

1. Положај Земљишта. Сремски Карловци леже крај Дунава (Дунав 80 мет. над морем), на североисточним оброн-

цима Фрушке Горе. Географска ширина износи $45^{\circ} 12' 11'' 5$, а географска дужина $19^{\circ} 56' 16''$ (гимназијска зграда).

Обронци Фрушке Горе на неким местима стрмо се спуштају у дунавско корито, на пример код Банстола (највиша тачка * 223 м.), Матеја и Караша (највиша тачка * 245 м.). С друге стране Дунава (Бачка) простире се широка низина, која се уз Дунав претворила у баровити крај. То је т. зв. Ада, која обухвата Козјак острво, Јамино острво и крај између Дунава и патријаршијског добра „Архангелово“. Цео тај крај припада карловачком атару, а дели га са северне стране дугачак насип од обрађеног земљишта, које се пружа до села Горњег и Доњег Ковиља. Карловачки атар има 8415 јутара и 323 кв. хвата. Од тога има:

оранице	2138	јутара	415	кв. хвати
пашњака	1581	"	1522	" "
винограда	1472	"	559	" "
шуме	1437	"	422	" "
ливаде	331	"	123	" "
врта	231	"	1559	" "
рита	74	"	701	" "
непогоднога земљишта	1147	"	1442	" "

Између вароши и Дунава протеже се дуги спруд са неколико сталних бара, које се увлаче у саму варош (варошки рит). Кад се разлије Дунав, онда цео тај крај лежи под водом, као и највећи део онога краја с друге стране Дунава. Поплаве Дунава каткада су од знатног утицаја на пчеларство овога краја. У близини спруда, северозападно од вароши лежи Калиште острво, које је већим делом обрасло врбом и тополом, а од спруда према Петроварадину протеже се велики тршчани рит, који је за пчеларство овога краја безначајан.

Остала околина Карловаца има бреговит карактер (обронци Фрушке горе). Кроз овај бреговити крај пружа се и неколико поточних долина. Потоци су већином живи, а њихове воде се уливају у Дунав. Између Караша и Матеја тече Карашки поток; између Банстола, Кривца и Липовца Липовачки поток, и између Черата (* 204) и Везирца (* 149) поток у Селишту. С друге стране Везирца простире се широка Буковачка долина, у којој лежи село Буковац. Од Буковца воде сточни и други путеви према Стражилову, чија је околина (Реметска шума и Бељешевац * 367) нарочито значајна за пчеларство (липа, багрем). Између Стражилова, Буковца и Карловаца лежи Раша са својим увалама, а близу Карловаца налазе се увале: Дока и Боцка. Магарчев брег протеже се од вароши до близу Стражилова, где се наставља Бељешевац, Курјаковац и Реметска шума. С друге стране Магарчева брега лежи Липовац, Крстушевина и Добриловац (* 271). Затим се пењемо на Банстол, који се у највишим тачкама раширио у висораван. Са Банстолом се граничи

околина Крушедола, Гладноша и Чортановаца. Чортановачка шума се граничи са Карашом*) из кога се преко Матеја, Реметице и Кривца враћамо опет у Карловце.

2. **Климатске прилике.** Спрудови и остали барски крај око Дунава обилују водом скоро преко целе године. У томе крају суша има мањег утицаја. Но ипак површински слој неких спрудова може да осеги јаку и дуготрајну сушу, што се осећа у пчеларству овога краја, јер у сушним годинама пчеле остану без паше, коју даје коњски босиљак (*Mentha*-врсте). Иначе се коњски босиљак јавља по спрудовима обилно скоро сваке године.

За време летње суше, која каткада траје по три месеца (јуни, јули, август) скоро без прекида, целокупна флора бреговитих места карловачке околине јако страдава. Многе биљке се спарушају и најпосле добију сух и опаљен изглед. Каткада суша уништи и многа дрвећа, али при крају августа и у септембру, кад се појаве јесење кише, цео овај крај поново оживи и озелени, што је од нарочитог значаја за живот пчелињих друштава (јесења паша и узимљавање).

Зима је већином блага. Цича зима је ретка (г. 1928/29). Јаки галаси хладноће каткада се појаве тек у фебруару, па трају до средине или чак до краја месеца марта (год. 1932), праћени и великим снеговима. Има и таквих зима, у којима се најјачи мразеви јављају у новембру и децембру (голо-мразице са јаким ињем).

Зимовање пчела у овоме крају може да отпочне каткада већ у почетку октобра (хладна и кишна јесен), и да се протегне на новембар, децембар и јануар, а каткада и на фебруар, па чак и на март (1931/32 год.). Тада се прва пролетња паша јавља тек у месецу априлу (1932 год.). Год. 1925 због ветровитог и хладног пролећа, отпочела је пролетња паша тек 1. маја, и то је била најкаснија пчеларска година, коју уопште памте овдашњи пчелари.

Пролетњи ветрови могу да буду опасни за пчелиња друштва, нарочито дуготрајна кошвава. Летњи ветрови се јављају често као олује са кишом или као сухе олује са прашином. Дневна олуја може да направи знатну штету пчелињем друштву, јер она уништи много пчела, које се затекну у пољу на раду. Тако и нагла туча (град, лед) и јак пљусак омету јако рад пчела сабирачица, а што је најгоре, јака туча за тили час уништи целу пашу коју су пчеле у то доба имале на расположењу.

Од свих климатских непогода најопаснија је дуготрајна летња суша. Овдашњи пчелари боје се највише само сушних година.

*) Изнад Караша, а одмах уз Чортановачку шуму простире се леп терен. На њему су се у последње време почеле подизати виле. Тако су неки из Београда ту подигли лепе виле. *Др. С. Гр.*

Због оваквих климатских прилика карловачки пчелари треба да пазе: а) на узимљавање пчела (заштита од јаке и дуге зиме); б) на заштићавање пчела од јаних ветрова; (прављење заклона); в) на заштићивање пчела од јаког сунца (прављење хлада или смештање кошница испод воћака и сл.); г) на избегавање места која су страдала од суше (путовање са пчелама).

III. САОБРАЋАЈНЕ ПРИЛИКЕ.

У карловачком пчеларству врло много се цени народна изрека: „На осовини роди мед“. У Срем. Карловцима и околини не би се могло успешно пчеларити без путовања са пчелама. То се овде већ одавна увидело, те се са пчелама путује по ближеј и даљој околини.

Неки пчелари, чије пчеле презиме у вароши, имају обичај да рано у пролеће превозе пчеле у околину на воће и багрем. Они који за пчелама искористе ране багрењаке у вароши и близу Дунава, превозе кошнице на позне багрењаке, који цветају, кад они први већ сасвим пређу. Позни багрењаци се налазе на Стражилову, Курјаковцу, око Реметске шуме и на Гладношу.

У јуну неки пчелари возе кошнице у шуму (Стражилово, Реметска шума, Чортановачка шума) на белу липу (*Tilia argentea*).

Превозење кошница по околини врши се највише колима (обична двопревна кола, кола на „федере“, таљиге), јер су колски путеви већином непогодни за аутомобилски саобраћај. У даљу околину (Равни Срем) путује се такође колима, ма да је главни друм погодан и за аутомобилски саобраћај. Но и при овоме путовању у даљу околину искоришћују се што је могуће више мекани „летњи путеви.“

Превозење кошница у Равни Срем на пашу од белог босилка у новије време врши се и жељезницом. Ту врсту путовања са пчелама ја сам највише уобичајио, јер сам се уверио, да је путовање жељезницом, где год је могуће, јефтиније и сигурније од путовања колима.

Главни друм могао би се искористити и за превозење пчела нарочитим аутомобилима.

IV. ПЧЕЛИЊА ПАША.

Околина Сремских Карловаца својом разноврсном фловом даје пчелама врло разнолику пашу, јер се у овоме крају сусреће обалска, барска и поточна флора са шумском флором и флором сушних места. Осим тога овамо долазе и културне биљке, као и биљке које су се уселиле у обрађена земљишта (корови) и најпосле ливадне биљке по воћњацима, парковима и ливадама. //

Осим нектара и поленовог праха, који пчелама дају биљке цветнице, у овоме крају пчелињу исхрану потпомаже и медљика, слатки сок који излучују биљне ваши и други инсекти (цврчци итд.),

Од пољопривредних грана у Карловцима је прилично развијено виноградарство, али има и друге биљне производње. По једној статистици, коју сам добио од г. професора Станислава Геренчевића, годишње се производи:

грожђа:	4,000.000	килограма =	22.500 hl.	вина;
јабука:	10.000	„		(бресака исто толико)
жита:	240.000	„		
кукуруза;	500.000	„	итд.	

Развиће виноградарства иде на штету пчеларства. Али ипак карловачки виногради, какви су они данас, имају и извесну вредност за пчеларство, јер се у њима, поред винове лозе, гаји и разноврсно воће (бадем, кајсија, бресква, трешња, вишња, орах итд.). Воће је разбацано по виноградима, или је с крајева њива у редове засађено. Парлози и слабо обрађени виногради имају доста коровних биљака, међу којима су неке медоносне (мртва коприва, мишјакиња, вероника итд.).

Изван винограда има и посебних воћњака (шљивици, јабучаре итд.). Воћњаци су већином мешовити (заједно јабукe, крушке, вишње и трешње). Баште уз куће такође имају сваковрсног воћа.

Цео брдовити крај околине карловачке врло је погодан за развиће воћарства, а то је од нарочитог значаја за пчеларство, јер су пчеларство и воћарство две гране пољске привреде, које се идеално допуњују. Нажалост, воћарство је у карловачкој околини доста запуштено. Наилазимо на неким местима на врло лепе и здраве воћке, али зарасле у у коров. По карловачким воћњацима (воћњаци изван винограда) у пролеће се зелене ливаде, пуне сваковрсног цвећа за пчеле (мртва коприва, мушјакиња, глехона, маслчак, вероника, тичије млеко, жалфија итд.)

Рационалних подизањем воћарства увећао би се број воћних врста и сората. Воћњаци би могли прекрити оне огромне комплексе неплодног и необрађеног земљишта, који су од незнатне вредности за коју другу врсту биљне производње. То би било од велике користи за пчеларство, јер пчеле на воћу налазе врло богату цветну трпезу (пролетња паша).

Осим воћа и друге економске биљке потпомажу пчеларство у овоме крају, као: бундева по кукурузним њивама, бостан и друге вртне цветнице (цвеће по баштама, украсно шибље и дрвеће по парковима итд.).

Карловачка околина има и лепих багрењака, а и у самој вароши има прилично багрема. Сви багрењаци не цветају истовремено. Најпре цветају они који су у вароши и они који леже близу Дунава. Затим цветају они који се налазе ближе шуме (у поточним долинама), а најпосле они на бреговитим местима у околини Стражилова, на Курјаковцу, Гладношу итд. Целокупно цветање багрема у овоме крају може да обухвати цео месец мај. Каткада се цветање багрема заврши тек у првој половини јуна (позне године).

Шума и околни шумарци са грмљем и шибовима необрађених места такође су од извесног значаја за пчеларство. У рано пролеће пчеле имају на расположењу: висибабу, процепак, белу и жуту бреберину (шумарица), плућњак, кукурек, сасу итд. У то време цвета од дрвених биљака: леска, затим брест, доцније у пролеће граб, јасен, јавор, храст и најпосле у почетку лета, липа. Липа пчелама може дати изразиту пашу као и багрем. Уз потоке и по необрађеним местима. (Банстол, један део Магарчевог брега, Дока итд.) расте медоносно шибље: црни трн, глог, дивља ружа, зова, мачковац, жива ограда, мала заповет, гениста и др.

По влажним местима расте врба и топола. Крај око Дунава главно је станиште ових биљака (спрудови, बारे, острва, обале).

Где спрудови нису обрасли врбом и тополом, тамо расту многобројне зељасте биљке, као: врсте коњског босиљка (*Mentha aquatica*, *M. pulegium*, *M. longifolia* и др.); затим *Nasturtium*, споменак (*Myosotis*), *Ballota nigra*, врбена (*Verbena*), *Solidago virga aurea* и др. Око жељезничке пруге и по другим местима која нису јако влажна расте слез (*Malva*), чешљуга, разне врсте белог босиљка (*Stachys recta*, *St. Germanica* и др.); а по бреговитим голим местима расте мајчина душица, стидак (*Orlaya grandiflora*), вероника, иглица (*Germanium*), ођу-неђу итд.

По сгрњикама житних њива расте бели босиљак (*Stachys annua* и *recta*), који у даљој околини (поља између Инђије, Голубинаца и Старе Пазове) даје пчелама главну пашу. С тога карловачки пчелари скоро сваке године возе пчеле у Равни Срем, да искористе ову пашу. У сушним годинама ова паша може да се и не појави, а каткада се појави, па нагло престане (1932).

Целокупну пчелињу пашу у Срем Карловцима и околини ја сам поделио на неколико изразитих паша. То су:

- а) воћно-врбова паша (фебруар, март, април; у позним годинама април, мај);
- б) багремова паша (мај, јуни);
- в) липова паша (јуни, јули);
- г) босиљкова паша (јули, август, септембар, а ретко када и октобар).

У позним годинама (1929 и 1932) воћно-врбова паша се споји са багремовом пашом. Такав случај је врло карактеристичан са биолошког и пчеларског гледишта.

Кад су године нарочито повољне, онда пчелама у овоме крају паша стоји на расположењу од фебруара до октобра, дакле око 8—9 месеци. Али се ретко када дешава да свака од поменутих изразитих паша пружа пчелама богат извор хране. Липова паша врло често изневери, а багремову пашу поквари рђаво време. Но ипак су багремова и воћно-врбова паша најсигурије. За време ове две паше пчелиња друштва се увек развију потпуно. Она до свршетка багремове паше обично стигну до ројидбе.

Има година (1930.), када пчеле у овоме крају имају и врло јаку пашу од медљике, коју на врби (*Salix viminalis*) производи врбова ваш (*Lachnus viminalis*). Ова врста медљике највише се јавља у августу и септембру (јесења медљика), али и у пролеће (мај). Пролетњу медљику на врби производи и врбов цврчак (цикада, *Aphrophora salicis*). Пчеле сабирају и пролетњу медљику, али не тако обилно као јесењу, јер јесења медљика на врби има повољније услове да буде густа и слатка.

(Наставиће се)

Витомир Јовановић, Крагујевац.

Кад пчеле и пчелиње легло од студи умире на снегу?

Пчелари се радују повременим зимским излетима пчела само у тихим (без ветра) и сухим (без снега) данима, ако у хладу топломер показује најмање 12,5° С. Пчелари се пак не радују зимским излетима пчела, ако је земља покривена снегом, јер падом на овај оне се укоче од хладноће, а касније и умиру.

Да укочене пчеле од зиме брзо не умиру, познато је свима пчеларима. О томе су се уверили скупљањем са снега укочених пчела, које су по том оживљавале у топлим одајама, крај загрејаних пећи. По неки пчелари случајним посматрањем уверили су се, да и пчелиње легло, покривено пчелама, може да издржи на снегу у животу неколико часова. О томе се може навести један скорашњи интересантан случај почетком прошле године.

У зору једног хладног фебруарског дана неки пакосник испретурао је десетину американских кошница на једном пчелињаку у селу Борчу-Гружа. Пуни оквири меда, пчела и

нешто легла осванули су разбацани око кошница. Ништа није било украдено. Видев ово пчелар није хтео ништа да склања, док се не изврши полициски увиђај. Увиђај је извршен сутрадан. После 36 часова од извршене ове злонамерне штете пчелар је скупио оквире са уоченим пчелама, обрисао их од снега и ставио на своје место у кошнице. Будући су му све кошнице једнаке, а оквири нумерисани¹⁾, није знао, који је оквир из које кошнице.(!?) Трудио се да у све кошнице остави подједнаку количину меда и пчела. Можда је и нехотице у неку кошницу метнуо две матице а у неку ни једну. Није се тада надао, да ће у пролеће имати и једно друштво у животу. Међутим изненадио се и он и остали пчелари, кад се у пролеће показао услед ове штете само губитак двају безматичних друштава. Тад је искрсла помисао: „Можда ни ове штете неби било, да су оквири били нумерисани својих кошница“.

* * *

У нашој пчеларској књижевности није до сада расправљано питање: „Кад пчеле и пчелиње легло умиру од студи на снегу?“

По Љубеничком умирање уочених пчела на снегу настаје кроз 48 часова; по мишљењу других стручњака смрт уочених пчела на снегу настаје после 72 часа.²⁾

Руски пчелар-специјалист А. С. Буткевић указује, да је често излишна бојазан, да ће пчелиње легло умрети од назеба приликом каквог изванредног прегледа по хладаом времену.

Са Свесловенског Конгреса 1911 г. у Београду, познати нам пчеларски ауторитет професор Н. М. Кулагин, у сврху опита држао је оквир са леглом и пчелама више часова на леду, па опет легло није изгубило способност за живот. По огледима О. Н. Палејчука из оваквог легла рађају се лошије пчеле.³⁾

* * *

Разматрањем истакнутог питања није намера, да пчелари не чувају брижљиво пчеле и пчелиње легло од хладноће. Напротив се пчелари упућују да то најревносније врше а још и у колико је могуће више засењавају своје кошнице

¹⁾ Неки пчелари писаљком нумеришу оквире бројевима, којима су нумерисане кошнице, да би олакшали рад при истресању меда. На то их је нагнала невоља услед неједнаке и непречишне израде кошница и оквира једног истог система и модела.

²⁾ А. С. Буткевић: Систематическаја енциклопедија пчеловодства, Тула 1928 г. Том. III. стр. 5.

³⁾ Библиотека практическог пчеловодства под редакцие проф. Н. М. Кулагина, Москва—Ленинград 1927 г., випуск 3 стр. 24. (В. Ј.)

од зимских сунчаних зракова, да би се што више онемогућавао засењивањем излет пчела све док снег покрива земљу. Сунчано загревавање танких дасака оних кошница, које нису израђене са дуплим (удвојеним) странама, у плодишту изазива излет пчела кад нико не жели. Да се то спречи, треба кошнице зими држати на засењеном месту. Ако је пак место у том погледу непогодно, треба лето засенути постављањем косих дасака (капака од амбалажних сандука); остале стране кошнице треба покрити исплетеним асурама од рогоза и сламе (или поплетом од прућа, или кукурузним шашом). Па и умотавање старим џаковима, поњавама при изгревању сунца умањиваће овакве излете.

* * *

Пчеларе, којима се укаже случајна прилика, да посматрају, колико пчеле и пчелиње легло могу живети на хладноћи у опште, молимо да такве случајеве саопште уредишћу „Српског Пчелара.“

Марјан Ж. Стоиљковић
пчелар, Алексинац.

Стање пчеларства у јужном Поморављу.

Прошла су некадашња срећна времена, када се мед паковао и довлачио у чабровима и бурадима на овдашњем тржишту, не само за подмирење локалне потрошње, већ и за промет на велико.

Још свежа успомена постоји код многих живих сведока о томе, како је мед видно место заузимао као трговачки артикал, који се потраживао и лиферовао за извоз, исто као данас разне врсте житарица и других сировина са овдашњег тржишта као центра јужног Поморавља.

Наш град Алексинац у ранија времена играо је важну улогу по својој трговачкој вредности и стратешком месту — а није ни чудо, јер је он тако звана „гвоздена капија“ око кога су се ломила многа завојевачка копља, — он је био на граничној линији „плот“ према бившој Турској империји и једно живо трговачко прометно место са извоз свега па и меда према југу и даље за бившу Турску или „Цариградским друмом“ за Београд и даље.

Проширењем граница 1878 год. Алексинац је већ осетно опадао у корист Ниша, премда је у прво време био окружно место и центар Поморавља. Али је доцније изгубио ранг окружне вароши, жељезничка комуникација — Бог зна чијом кривицом — заобилази га на три километра, слободна производња и трговина са дуваном прешла је у државне

руке и монополски магацини уместо да су зидани у Алексинцу као ондашњем центру производње и трговине са дуваном, они су природно постројени крај жељезничке пруге у Житковцу. Алексинац је до скоро имао окружни суд, који је реконструкцијом сведен на срески — и тако је данас доспео до изгледа обичне паланке тим пре, што је и њега захватила светска злогласна криза. А благодарећи урођеној вредноћи становништва града и села, упорно се броди напред са вером и надом на боље.

Некада је пчеларство у крајевима нашег јужног Поморавља доносило доста користи у меду и воску, премда се пчеларило примитивно са плетарама „трмкама“. За кошнице са покретним сањем није се ни знало, па ипак вођена је трговина и на велико, а данас и поред сазнања за модерно пчеларење, на пијаци једва по каткада се види по који ћупић са медом, а восак још ређе, где га по који сељак или сељанка нуди буд зашто!

Сељаци се вајкају!... године издале!... пчеле слабо напредују... па је и трговина са пчеларским производима опала или се своди на локалну потрошњу и по безначајној цени... те је изгубљена воља и нада на бољитак пчеларства!...

О пчелиној паше.

Непобитна је истина, да су се прилике у велико измениле на уштрб пчеларства, а што је најважније: нема више оних некадашњих разноврсних непроходних шума, ливада је све мање, парлога још ређе — све се то више и брже претворило у ораницу — јер са порастом становништва народу је потребна модернија култивација земље. Што је остављано на испашу, то стока испаса до корена — нарочито овде, и за пчеле не остаје скоро никаква сезонска издашнија паша, те су пчеле упућене више на пабирчење, изузев места, која се додирују са комплексима државних шума, где је нешто боље по пчеларство. Ако буде иоле боља година са наизменичним благим кишима и свежим росама, онде и Боже помози!

У овдашњим крајевима прву сезонску пашу даје воћарство а местимично и врбе, али меда од воћа нико не добија, јер то једва стигне пчелама да се помогну у рано пролеће после узимљења. Ако је повољно време, паша багренова прилична је, и ако дотле ојачају народи а послужи време, добија се по нешто „багреновца“. Липа је врло ретка по равницама, изузев планинских предала, али је и тамо све више нестаје. Ипак када се разумно и на време користе сезонске паше, може се добити и „липовца“ бар за локалну потрошњу.

Премда ливада има мало, ипак главна паша сматра се од ливадских трава, и добијени „ливадски мед“ пчеле накупе

и напaбирче не само са ливада, већ и са разних потеса, међа, парлога, трњака, баштована, кукурузишта, бундева итд.; и бели босиљак по каткада после жетве на стрњикама, прилично помогне, али се на то не може свагда рачунати, пошто се стрњишта убрзо преоравају или овце попасу, да се скоро ништа не искористи. Медљикова паша такође је слаба и нестална, јер се не појављује свакада нити издашно, као што се по предању претстављало, да кошнице бивају тешке као „гуч“, када се пчеле омеде на медљици. Јесења паша вазда слаба, отава сасвим ретко, и све се своди на „пабирчење“.

Начин пчеларења.

У овдашњим крајевима пчеларство још у већини почива на примитивном ступњу, прастара „трмка“-плетара непокретног саћа, одржава преимућство у пчеларењу. Многе општине па и села и не познају покретни оквир нити модерну кошницу — ни после 87 година од обзнањене рационалне кошнице са покретним саћем — или су само по причању чули, али нису видели! . . .

Примитивно пчеларење највише одржава сељачки земљораднички сталеж, премда је по где-где прошарано и са модерним кошницама, али то вазда у малобројном стању. У већини се пчелари како је наслеђено од старих и једноставно у купастим трмкама, те остављене пресаде, на пролеће изроје се 1—2 или 3 роја од „трмке-старке“ а према јачини народа и према издашности годишње паше. У јесен, а обично око Крстов-дана остави се одређен број трмака са народима за приплод „обично јаче“, а ресто се поубија гушењем пчела димом. Често се од поједине трмке не добије меда, већ само сувог саћа за восак; обично се по кошници добија 5—10 кг меда. Ове јесени било је прихода код примитивних сеоских пчелара и 14 кг просечно, али се то објашњава због боље године. Добијени мед цеде прешањем, а неки загревају саће на ватри да би се лакше исцеђивао мед, тако се добија сеоски „муљаник“ више таман и безбојан. У последње време виђа се мед и светлије боје из саћа вршкара, али се то добија умешнијим радом а не прешањем. Из остатака изгњеченог саћа добија се восак такође примитивним начином. Сво саће већ испрешано или суво сручи се у згодни ређи џакић па се то кува у котлу, затим преша на дасци са оклагијом, тако се понавља више пута, затим се „троп“-восковарина осуши и распродаје восковарџијама по цени од 2—3 дин. по кг. Восак се употребљава у мањој мери за домаћу потребу, правећи славске свеће итд. али то све ређе, већ се обично продаје воскарима по цени 20—35 дин. по кг. Мед се троши најрадије за „шљивову медену грејаницу“, нешто за лекове, а за јело врло мало, тек обичаја ради за

премазивање колача о младенцима, о Божићу итд.; вишак се распродаје на тржишту по цени 7—10—14—16 дин. по кг према каквоћи и боји.

Витомир Јовановић,
Крагујевац:

Пчелин кад. (Материјал за димљење.)

Увидев да се у Шумадским селима пчеле искључиво умирују димом од запаљених крпа, побудило ме је да о томе пишем и препоручим, како треба радити.

Погрешно је мишљење, да пчеле треба с времена на време кадити запаљеним крпама обилазећи око кошнице. То је бесмисао. Ако се то упражњава као верски обичај, пчеле треба кадити као и кућу — тамњаном и измирном.

Не треба пчеле без потребе узнемиравати паљењем ма каквог материјала који се пуши-дими. Пчеле треба димити само при раду око њих. Пре него што се дигну кров и поклопац са кошнице, треба на лето пустити мало дима ради умирења пчела. Чим се дигне поклопац са кошнице, треба из мехова одозго пустити мало дима између оквира, да пчеле сиђу на ниже, а и матица ако би се случајно десила горе, јер ако се то не учини, бојазан је да матица не излети у вис. (Мени се ово пре 10 година десило.) Није препоручљиво да се много дима пушта на пчеле, јер се оне узбуне и беже са легла, које у приликама може да захлади. Кошнице са пако-сним пчелама морају се јаче надимити, док се мирне пчеле надимљавају врло мало у самом почетку рада.

Крпе су најгори материјал за димљење пчела. Оне оки-дају за очи и штетно утичу на плућа пчеларева (изазивају кашаљ); при том својом нечистоћом шире заразу при узи-мању у руке. Најзад, ту се чини штета јер се у недостатку старе, неупотребљиве крпе често гори и парче крпе корисне за наше домаћице. Причао ми је један почетник пчелар, да је при димљењу пчела горењем женске чарапе од вештачке свиле опио пчеле толико, да су попадале са оквира на патос. Искључиво из овог случаја научило га је да у опште не упо-требљује крпу за димљење пчела.

Срамота је да ваљан пчелар употребљује крпе за дим-љење код толико бољег материјала. Најбољи је материјал за ову сврху сува бела вишегодишња печурка, која расте само на граничевим дирекцима, а на месту где дирек додирује земљу. Но ових печурака је мало јер се оне појављују тек кад дирек

почиње да трули. За тим је добар материјал труло суво и лако дрво. Парчиће трулог дрвета, сасвим трулог, треба за ову сврху скупљати и сушити.

У најбољи материјал за димљење пчела спада пчеларевом руком направљени материјал који се лако запаљује, добро и дуго пуши. При том он мора имати пријатан мирис и за груди и очи пчелареве и за саме пчеле. Пуних десет година проучавао сам израду таквог материјала, а прошле сам године постигао у том повољан резултат. (Пре неку годину сам о томе нешто мало писао у „Срп. Пчелару“.)

У сваком погледу практичан и јефтин материјал за димљење пчела „пчелин кад“ прави се, управо меси се и суши, од: восковарине, струготине дрвета (пилотине), врло лаког и растреслог биљнег материјала (маце) из зрелог рода главичастих и других биљака (аргишоке, паламиде, рогоза, памука итд.) и најзад воде.

Восковарином у Шумадији назива се онај остатак-троп при одвајању чистог воска из старог саћа — воштине. (О восковарини и воску гласи загонетка: „Кувах месо, па месо бацих, а чорбу оставих“.) Восковарину треба измрвити на што ситније парчиће-мрве. (Њој додати ако се има онај талог од цветног прашка — рђе — који се хвата одозго на калупима охлађеног воска.) Струготину треба просејати, а мацу (од артишоке или паламиде, рогоза, свиленице, памука) треба изчешљати. Све троје у приближној размери (2 : 2 : 1) треба добро измешати и ставити у повећи суд, у који може стати, па налити водом кишницом и потом кувати 1½-2 сата на умереној ватри. По том се суд скида са ватре и поново добро измеша. Скувана каша треба да је густа као тесто од кога се прави погача. Ово се тесто растегне у виду погаче у какве плитке старе судове (могу се направити плитке тепсије за ову сврху од старог лима или од дрвета) и по том дуже времена сушити на јакој летњој сунчевој топлоти. Може се за ово сушење искористити и каква домаћа сушница (или сушинца за шљиве) ако се има. При замесивању овог теста може се оно замирирати истуцаним и просејаним сувим лишњем од матичњака или босиљка, али то није нарочито потребно.

Коме сам год показао и дао овако спремљени пчелин кад, пожелио је и сам да га упоуребљује на свом пчелињаку.

Заинтересовани пчелари могу добити мустру од овог материјала за димљење својих пчела ако се обрате Шумадској пчеларској подружници у Крагујевцу и плате поштарину за ову пошиљку.

Разговор два пчелара.

— Море друже, у мојим неким кошницама пчеле су извршиле замену матица, и ако су оне биле младе и не слеђују замени.

— Па да видиш и у моје две кошнице видео сам младе неоплођене матице.

— А како мислиш, да ли ће имати трутова да се могу спарити, јер ово је већ септембар, па није баш тако сигурно за спаривање матица?

— О, биће, биће, у мојим кошницама има понекад и преко зиме трутова.

— А јели друже, како иде са добитком меда?

— Добро је, сав мед продао сам по 15 динара килограм, те сам узео слатке парице и већ сам моје намере подмирио.

— Па јеси ли штогод од меда оставио и пчелама, како изгледа, ова година није баш тако повољна за пчеле?

— О, мој друже, моје су пчеле много вредне, а има и паше и дуго је до ладнијих дана, накупиће оне себи зимницу. А како си ти прошао са твојим пчелама и колико добио меда?

— Па како ти напомену, ова година није била баш повољна за пчеле, те сам од њих узео малу количину меда за своју потребу и нешто за пропаганду, а могу ти рећи, да ја баш и не жури са врцањем меда из мојих кошница тако рано, већ при крају јесени када зазимим кошнице са довољном количином меда и када оставим извесну количину оквира са медом у резерви за сваки случај, ја тек онда приступам врцању меда који је сасвим зрео и сигуран за продају. Но друже, како ми се ти похвали, мени не иде баш у главу тај твој поступак. Изгледа мени, да ћеш ти твоје пчеле да зазимиш на отвореном и незрелом меду, па можда и на медљици. Јер како ти рече да си изврцао сав мед, тешко ће пчеле моћи поново напунити саће добрим медом и затворити га. А како је искуством доказано, пчеле више пута угину преко зиме на медљици и отвореном меду.

— Па то јесте, али ја ипак немам голе штете од угинулих пчела, мени ће остати саће.

— Е, пријатељу, па ти онда не напредујеш у пчеларству и не идеш са пчеларском науком у којој се сваким даном показују разни новитети. Но друже, ја заборавих, да те упитам, читаш ли ти који пчеларски лист?

— Не! То није радио ни мој деда, па је увек имао пуне ћупове меда.

— Знам, знам, ну то је давно било, када се о вештачком саћу и врцаљки нити од многе пчеларске ствари и радње није ништа знало, али данас то је све у пчеларске књиге и листове описано. Када сам ја почео пчеларити, набавио сам све пче-

ларске књиге и пратим пет пчеларских листова излазећих у нашој домовини. Те хвала Богу и добрим људима, данас много што знам радити око пчела а и разне новости на пољу пчеларства примењујем и испитујем. И теби радо препоручујем пчеларске књиге и листове, те би се и ти боље упознао са пчеларством и пошао бољим путем. Сад здраво, а с прољећа да видимо како су пчеле презимиле.

Забележио:

Петар Живановић, пчелар
Леновац—Зајечар.

Питања и одговори.

Г. А. Д. Р. пише: Ја сам моје пчеле већ о Крстовдану зазимео и том приликом имао сам две слабе, које сам спојио и сада 1.-I. 1933. сам погледао и нашао сам сваки рој за себе, један напред а други позади, не знам да ли ће се трпити до прољећа?

Одг: Ви сте јесенас спојили два роја, да добијете једну добру кошницу. А кад се о новој години у кошници налазе једно друштво напред а друго позади значи, да сте спојили два роја, а да нисте матицу у једном роју одстранили па свако друштво има своју матицу. По правилу, кад се два друштва спајају треба једну матицу одстранити ако је стара и неспособна треба је убити и оставити, да то пчелиње друштво осети, да је безматак. У вече тај безматак споји се са кошницом нормалном, а пчеле из безматка брзо се припоје нормалном друштву и тада имамо добро пчелиње друштво.

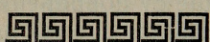
Ви сте чули, да се некад догоди, да у једном пчелињем друштву има две матице, а то је обично кад пчеле саме себи изведу матицу. Пчелиње друштво осећа, да је матица стара и приближује јој се крај или матица је млада али је неспособна и има неку ману, тада пчеле саме изведу младу матицу, а та млада матица буде неко време заједно са старом матицом, тада у кошници имамо кратко време две матице. Пчеле не убију стару неспособну матицу него је из милосрђа трпе, и таква кошница има две матице и лепо напредује.

Али није добро спајати два друштва са матицама, јер тада свако друштво чува своју матицу и купи се око ње, као што је у напред наведеном случају. Оба друштва трпе се у једној кошници, ако добро презиме обе матице почеће јаја носити и док се легла приближе и пчеле ће се привићи једне на друге али свакако једну ће матицу изабрати, а другу ће убити. А може догодити и то, да једно друштво напусти

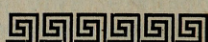
кошницу. Али ако једну матицу одстраните, оба ће се друштва брзо спојити.

Кад су се оба друштва одржала у једној кошници, она ће ту остати до пролећа а Ви посматрајте, па ми опажања саопштите.

К.

Разно

Стање пчеларства у Украјини.

Год. 1910 било је 67911 пчелара са 1.630.590 кошница. Продукција меда била 8,273.000 кг. воска 376.000 кг. Све је вредило 5000.000 рубаља. За време рата 1914—1917 опало је пчеларство за половину.

Год. 1920. било 85600 пчелара, 779506 кошница.

Дод. 1924. пчелара 93639, кошница 1,104.406.

Год. 1927. пчелара 193384, кошница 1,263 474.

Год. 1928 пчелара 312000 кошница 1,292.000

Тада се почело пчеларство на колективну основу узимати и било је:

1928 кол. пчелара	29 са	3000 кошница.
1929	" 129 "	13.000 "
1930	" 1811 "	162 600 "
1931	" 3500 "	300.000 "

Експорт меда 1926-7 — 639 тона

" " 1927-8 — 1131 тона

" " 1928-9 — 1871 тона

После тога колико је извежено меда незна се, јер је све отишло у комунистичку московску касу.

(по Укр. пасичнику)

Ограничен увоз меда у Пољску. Решењем Мирист.

Трговине са 1. августом ограничен је увоз разне робе у Пољску. Међу другом робом и мед је према прошлој години са 50% ограничен.

Мед спасао експедицију. Једна експедиција на Хималаје 10 дана живела је само о меду, који се нашао у једној зобници. Колона са провијантом (храном) заостала је. Мед је спасао експедицију од смрти и глади.

Пок. Бата фабрикант ципела из Чешке имао је намеру, да у Палестини оснује фабрику ципела. А да би тамошњи народ за свој план задобио накуповао је тобоже веће количине меда и помаранџи за своје раднике у Моравској.

Несрећни случајеви ради пчела. У Италији код Фиоренца на путу Миљарано-Пизано једног шофера убола је пчела, он је изгубио владање над аутом и ударио је у једна коњска кола. Две особе на месту остале су мртве, а даље четир особе задобили су теже телесне повреде.

Исти дан путовала је госпођа једног пољског дипломате са својим аутом и хтела се од пчеле која је налетела одбрани. Ауто је ударио о једно дрво, и двоје су повређени.

Један Линенбуршки пчелар искористио је страх од пчела и намакао двојци разбојника, који су га хтели оробити, добру количину убода. Он је пустио разбојнике мислећи да ће с њима договарати, и провали изненада неколико кошница. Разбојници нагну бежати и доспу у најближу болницу. — Дакле пчелињи убоди чине по који пут и знатну корист.

Пет година затвора за ширење разних болести. У талијанском новом кривичном законнику стоји „За ширење биљних и животињских болести, које доводе у опасност насаде биља и одгајивање животиња, казниће се са затвором до 5 година.“ Овај параграф односи се и на пчелиње болести.

Одбрана од туђица. У јулу паша кадгод пресече, а пчелари морају своје кошнице а особито ројеве прихрањивати. При прихрањивању пчела а особито ројева врло лако може непажљиви пчелар изазвати туђице. Ако нападнуту кошницу не одбранимо туђице ће је сасвим уништити.

Против туђица можемо се на више начина бранити. Нападнутој кошници треба лето сузити тек да може проћи 1—2 пчеле, па ће се нападнуто друштво лакше бранити од туђица. Туђице можемо одбити од кошнице ако на лето, нападнуте кошнице метнемо парче камфора, нафталина, или ако једну крпу умочимо у петролеум па метнемо на лето а оставимо само толико простора, да само једна пчела може улазити у кошницу. А није згорег на лето метнути расечену главицу црног или белог лука, јер његов неугодан мирис одбија туђице.

Ако је јака навала туђица, тада је најбоље нападнуту кошницу затворити и однети у подрум, а на њено место, метнути празну кошницу. Туђице ће се од празне кошнице одбити, а кад престану долазити тада можемо нападнуту кошницу на старо место метнути. А још је боље ако нападнуту кошницу тек у вече вратимо на старо место.

Има и других начина одбране од туђица, а ми смо овде најједноставније навели, што пчелар може лако при руци имати.

*Умољавају се чланови да дужну чланарину
уплаше што пре.*